

A landscape photograph showing a field of purple flowers in the foreground, with several houses and a dense line of trees in the background under a blue sky with light clouds.

Vejledning om naturpleje i sommerhusområder

Maj 2005

Udgiver:

Nykøbing-Rørvig Kommune
Dragsholm Kommune
Trundholm Kommune
Odsherred Naturskole
Odsherred Statsskovdistrikt
Odsherred Miljøråd

Tekst og tilrettelæggelse:

Afdelingsleder Vej og Park i Nykøbing-Rørvig Kommune, Henriette Gerlach
Miljøkoordinator Odsherred Miljøråd, Nina Lemkow
Styregruppen for "Naturregistrering i Odsherred"

Fotos:

For- og bagside, Lyngarealer ved Korshage, Nina Lemkow
S. 3, Sommerhus ved Korshage og Langesø Huse, Henriette Gerlach
S. 3, Sommerhus på Lammefjorden og i Veddinge Bakker, Nina Lemkow
S. 5, Nikkende kobjælde og Alm. hvidtjørn, Nina Lemkow
S. 5, Alm. Torskemund og Mælkehat, Henriette Gerlach
S. 10, Lille kålsommerfugl, Lasse Braae
S. 10, Spætmejse, Søren Sparvath
S. 11, Vandløb ved Anneberg og Grøft i sommerhusområde, Nina Lemkow

Tegninger:

S. 4, Grunde med lukkede haver og skel og Naturgrunde....., Nina Lemkow
S. 8, Fritrumsprofil, Torkil Skov
S. 9, Beskæring af træer, Nina Lemkow
S. 10, Lyngens fire livsfaser, Nina Lemkow

Yderligere oplysninger fås hos:

Nykøbing-Rørvig, Dragsholm og Trundholm Kommuner, Odsherred Statsskovdistrikt,
Odsherred Naturskole og Odsherred Miljøråd.

Folderen kan fås på:

De tre råduse i Odsherred
Biblioteker i Odsherred
Odsherred Naturskole
Odsherred Statsskovdistrikt

Grafisk lay-out:

Nina Lemkow

Tryk:

Sejrs Bogtryk, Fårevejle

1. oplag, Juli 2005:

22.500 stk.

ISBN 87-990672-1-8

Vejledningen omfatter følgende områder:

Kære Landligger	3
Naturtyper i sommerhusområderne	4
Naturpleje- planlægning og indsats	4
Hjemmehørende træer og buske	5
Naturpleje og planter	5
Skema over hjemmehørende, egnskarakteristiske træer ·	6
Skema over hjemmehørende, egnskarakteristiske buske ·	7
Pleje og beskæring af vejbeplantning	8
Lyngpleje	9
Naturpleje og dyreliv	10
Naturpleje af vandløb og grøfter	11

Folderen "Vejledning om naturpleje i sommerhusområder" er blevet til med støtte fra EU's landdistriktsudviklingsprogram, Leader+, Skov- og Naturstyrelsens velfærdsprofil samt de tre Odsherred-kommuner.

Kære Landligger

Denne vejledning er til brug for dig, som lige har købt sommerhus i Odsherred, eller for dig, som har haft sommerhus i et af Danmarks smukkeste sommerhusområder igennem mange år.

I dag er Odsherred med de tre kommuner Nykøbing-Rørvig, Dragsholm og Trundholm landets største sommerhusområde med ca. 22.500 sommerhuse. Sommerhusarealet i Odsherred udgør 18% af det samlede kommuneareal på 356 km².

Odsherred er præget af en unik natur, som sommerhusområderne er en naturlig del af. Egnen er omgivet af vand, skov, heder, enge, moser, strandenge, vandløb og søer, som alle har et rigt plante- og dyreliv.

I Odsherred ønsker kommunerne med denne vejledning at gøre en aktiv indsats for at vejlede om naturpleje i sommerhusområderne. Kommunerne ønsker, at naturen bliver bevaret og områderne som helhed opleves som lyse og oplevelsesrige.

Det er en meget bred vejledning, og der vil selvfølgelig være særlige forhold og vedtægter om naturpleje, som gør sig gældende inden for de enkelte grundejerforeninger.

Vejledningen er udarbejdet i et samarbejde mellem det fælleskommunale Odsherred Miljøråd i Nykøbing-Rørvig, Trundholm og Dragsholm Kommuner, Odsherred Statsskovdistrikt og Odsherred Naturskole.

Ønsker du mere information omkring naturpleje på din sommerhusgrund, kan du tage kontakt til din sommerhuskommune eller Odsherred Naturskole.

God fornøjelse med naturplejen på din sommerhusgrund!

Dragsholm Kommune, tlf. 59 68 68 68

Nykøbing-Rørvig Kommune, tlf. 59 98 01 40

Trundholm Kommune, tlf. 59 36 80 00

Odsherred Naturskole, tlf. 59 93 02 17

Naturtyper i sommerhusområderne

Allerede i første del af 1900-tallet blev mange af de kystnære og næringsfattige jorder udstykket til sommerhusgrunde. Denne udvikling tog for alvor til i 1960'erne, og sommerhusgrundene blev tilplantet med træer og buske. Hermed ændrede naturen sig fra at bestå af naturtyper som strandeng, eng, overdrev, mose og hede til at bestå af krat, levende hegn og skov.

Det vilde plante- og dyreliv på de oprindelige naturtyper har igennem mange århundreder tilpasset sig de livsbetingelser, som vejrforhold, jordbund og vores udnyttelse af arealer til bl.a. græsning og dyrkning har givet dem. Mange af disse hjemmehørende planter og dyrearter er nu i tilbagegang, er blevet sjældne eller helt forsvundet, og de står svagt over for nye og fremmede arter, som har forvildet sig ud i naturen eller er blevet anbragt der.

Gule evighedsblomster kan være et tegn på, at der engang har været overdrev på din grund. Små områder med hedelyng eller revling viser dig, at din sommerhusgrund måske har været en del af et stort hedeareal. Vilde orkideer kan være et symbol på, at din grund engang har været eng eller moseområde. Sommerhusområderne har derfor stor betydning for dyr og planter som levested, men også som vandrings- og spredningsvej til de store, åbne, fredede arealer og små beskyttede naturområder.

I de kommende afsnit vil du få råd og vejledning om, hvordan du gennem aktiv naturpleje kan være med til at bevare vores naturtyper og sikre gode livsbetingelser for vores hjemmehørende planter og dyr.

Naturpleje, planlægning og indsats

Inden du går i gang med naturpleje, er det vigtigt at overveje, hvilket naturindhold du ønsker og har mulighed for at have på din sommerhusgrund.

- Vil du f.eks. have en grund, der er en blanding af åbne områder, træer og buske, en mørk skov med en bar skovbund eller en åben

grund med randbeplantning?

- Vil du skabe en grund med hjemmehørende træer og buske, som tiltrækker området sine insekter, fugle og pattedyr og giver dig fornøjelsen af at kunne betragte dyrelivet på nært hold?
- Hvor er din terrasse, dit solhjørne eller udsigtspunkt i forhold til de store træer og buske på din sommerhusgrund?

Se på din grund udefra og se på den som en del af et sammenhængende naturområde. Kig ind til naboerne og snak med dem om, hvilket naturindhold jeres grunde har tilsammen. Gå en tur i de fredede eller beskyttede naturområder, som måtte støde op til sommerhusområdet. Få inspiration og ideer til, hvilke naturtyper der engang lå på din sommerhusgrund, og hvilken natur du kan genskabe med den rigtige pleje. Hold et møde i grundejerforeningen eller vejlaugene om udviklingen i jeres område og jeres grundes naturværdier. Find nogle fælles naturværdier, som I ønsker at bevare, beskytte og pleje.

Grunde med lukkede haver og plantede skel

Naturgrunde uden skel og med spredt bevoksning og lysåbne arealer

Klimaet, jordbunden og den tidligere udnyttelse af jorden er med til at begrænse mulighederne for hvilke planter og dyr, der kan overleve på din grund.

I nogle sommerhusområder er der udarbejdet lokalplaner for at sikre, at sommerhusene falder naturligt ind i den omgivende natur og områdernes naturindhold bevares. Disse lokalplaner indeholder bl.a. retningslinjer for brug af levende hegn, bevaring af særlige træer og buske i området, og hvordan den ydre fremtræden af dit sommerhus bør

være. Her kan du selv ved udformning, materiale- og farvevalg tilpasse dit sommerhus eller tilbygning til den omgivende natur.

Hvis du ønsker oplysning om, hvilken lokalplan eller hvilke andre retningslinjer, der gælder for din sommerhusgrund, skal du kontakte din sommerhuskommune.

Din grund kan også ligge inden for Strandbeskyttelseslinjen, være et S3-beskyttet eller fredet område. I disse områder er der ofte nogle begrænsninger og retningslinjer for den naturpleje, du må udføre. F.eks. må du ikke opsætte kunstige hegn på en strandgrund, som ligger inden for Strandbeskyttelseslinjen, uden tilladelse fra amtet. Du kan få oplysninger om beskyttelseslinjer og fredninger hos:

Vestsjællands Amt, Natur & Miljø, tlf. 57 87 29 00.

Husk at **planlægningen** af de store naturplejeprojekter - som træfældning og buskrydning - foregår forår og sommer, mens den **aktive naturpleje** foregår om efteråret og vinteren. Så giver du plante- og dyrelivet ro i blomstrings- og yngletiden og opretholder dit gode forhold til dine naboer.

Naturpleje på en grund kan i begyndelsen synes som hårdt arbejde med megen planlægning og brug af tid. Med tiden kan du dog skabe en naturgrund, som vil kræve et minimum af vedligeholdelse.

Hjemmehørende træer og buske

Af hjemmehørende træer kan nævnes eg, ask, fuglekirsebær, skovfyr, almindelig røn, dun- og vortebirk. De er alle lyst træer, som lader lys ramme skovbunden. Træer som bøg, elm og småbladet lind er skygetræer, som holder skovbunden mørk og uden bundvegetation.

Hjemmehørende buske er f.eks. hunderose, hassel, krybende pil og slåen. Buske og træer som seljerøn, blågrøn rose, æblerose og vild æble er gode til hegn og bryn. Plant evt. nogle af disse arter som levende hegn omkring terrassen for at skabe læ og privatliv i stedet for at indhegne eller skabe en tæt randbevoksning omkring din grund. (Se skemaet på side 6 og 7).

Du kan også købe mange af de hjemmehørende planter på en planteskole. Sørg altid for at bruge det latinske navn på træet eller busken, som du ønsker at købe, og sørg for, at den er af dansk afstamning. Andre ikke-hjemmehørende planter som Glansbladet hæg, hybenrose (*Rosa rugosa*) og Japansk pileurt fortrænger de hjemmehørende arter fra vores natur.

Husk altid at give planterne en god planteafstand og sørg for, at der er en variation i alder og arter af planter på din grund. Herved får du det største naturindhold og kan tynde ud i bevoksningen, når den bliver for tæt. Sørg også for at du ikke planter direkte i skel, men plant i stedet dine træer og buske et stykke inde på grunden.

Naturpleje og planter

Mange af de hjemmehørende planter, træer og buske i Odsherred er i dag i tilbagegang. De arealer, hvor de oprindeligt voksede, er i dag ved at gro til, og der gødes og tilplantes med planter, som ikke er hjemmehørende.

Nikkende kobjælde

Hvidtjern

Alm. torskemund

Mælkehat

Dansk artsnavn	Latinsk artsnavn	Karakter	Skov	Skovbryn/Hegn	Overdrev	Våd-område	Strand Krat Hede	Føde Fugle	Føde Vildt	Nektar Bier	Bemærkninger
Ask	Fraxinus exelsior	Stort lyst træ	✓	✓		✓	✓	●	●●●		Gul høstfarve, tidlig løvfald, mulddannende
Birk, Dun-	Betula pubescens	Stort lyst træ	✓			✓		●●		●	Grene med opret vækst
Birk, Vorte-	Betula pendula	Stort lyst træ	✓	✓				●●		●	Grene med hængende vækst
Bøg	Fagus sylvatica	Stort skyggetræ	✓	✓				●●	●●●	●	Giver og tåler skygge
Eg, Stilk-	Quercus Robur	Stort lyst træ	✓	✓			✓	●●	●●●	●	Stabil, bides af vildtet, kan danne sjove dværgformer
Eg, Vinter	Quercus petraea	Stort lyst træ	✓	✓				●●	●●●	●	Stabil, bides af vildtet, kan danne sjove dværgformer
El, Rød-	Alnus glutinosa	Stort lyst træ	✓	✓		✓		●●		●	Hurtigt voksende, god til at skabe skovmiljø
El, Hvid-	Alnus incana	Stort lyst træ	✓	✓				●●		●	Hurtigt voksende, danner besværlige rodskud
Elm	Ulmus glabra	Stort skyggetræ	✓	✓			✓	●●		●	Angribes af elmesyge og kan ikke anbefales!!
Fyr, Skov-	Pinus sylvestris	Stort lyst træ	✓					●●●	●	●	Rød stamme med alderen, lille nålefyld, lys til bunden
Hæg, Almindelig-	Prunus padus	Lille lyst træ	✓	✓		✓		●●●		●●	Flot blomstring, tåler nedskæring, god som undervækst
Kirsebær, Fugle-	Prunus avium	Stort lyst træ	✓	✓				●●●		●●●	Flot blomstring, bær efterstræbes af fugle og naboens børn
Lind, Småbladet-	Tilia cordata	Stort skyggetræ	✓	✓				●		●●●	Kraftig og tæt vækst, flot og velduftende blomstring
Løn, Spids-	Acer platanoides	Stort træ	✓	✓				●	●●●	●●●	Smukt efterårsløv, alternativ til elm og ask
Navr	Acer campestre	Lille træ	✓	✓			✓	●		●●	Smukt efterårsløv, flot vækstform, moderat vækst i alderdom
Pil, Femhannet-	Salix pentandra	Lille træ 5-10 m				✓		●●		●●●	Næringsrig mosejord
Pil, Selje-	Salix caprea	Lille træ	✓	✓	✓			●●		●●●	Kan gro overalt, bliver stor og grov, træagtig vækst
Røn, Almindelig-	Sorbus aucuparia	Lille lyst træ	✓	✓	✓		✓	●●●	●●	●●	Elegant som fritstående træ, flot blomstring og frugtsætning
Røn, Selje-	Sorbus intermedia	Træ		✓	✓	✓		●●●	●●	●●	God til hegn og bryn
Æble, Vild-	Malus sylvestris	Lille træ	✓	✓	✓		✓	●●●	●●●	●●●	Salttolerant, god til hegn og bryn

Dansk artsnavn	Latinsk artsnavn	Karakter	Skov	Skovbryn/Hegn	Overdrev	Våd-område	Strand Krat Hede	Føde Fugle	Føde Vildt	Nektar Bier	Bemærkninger
Bened	<i>Eunymus europaeus</i>	Busk 2-4 m		✓	✓		✓	●			Flot høstfarve, flotte men giftige bær!
Gedeblad	<i>Lonicera xylosteum</i>	Busk 1-1,5 m		✓				●●		●●	Nedhængende grene, slår rod, danner krat
Gyvel (dansk)	<i>Cytisus scoparius</i>	Busk 1-2 m			✓		✓	●	●●	●●	Mere hårfør end andre gyvler, god for harer og råvildt
Hassel	<i>Corylus avellana</i>	Busk 3-10 m	✓	✓				●●	●●●	●	Elegant vækst
Havtorn	<i>Hippohaë rhamoides</i>	Busk 1-3 m					✓	●●●	●	●	Salttolerant, breder sig ved rodsrud, danner krat
Hvidtjørn, Almindelig	<i>Crataegus laevvigigata</i>	Busk 4-12 m	✓	✓	✓		✓	●●●	●●	●●	Salttolerant i modsætning til engriflet tjørn
Hyld, Almindelig	<i>Sambucus nigra</i>	Busk 2-4 m	✓	✓			✓	●●●			Kræver næringsrig jord (kompost), god til blomsterdrik og bærsaft
Hyld, Drue-	<i>Sambucus racemosa</i>	Busk 2-4 m			✓		✓	●●			Bær ikke spiselige, næringsfattig jord, røde bærklyster
Kvalkved / Ulfstrøn	<i>Viburnum opulus</i>	Busk 2-4 m	✓			✓		●●		●	Giftige bær, spises af fugle efter frost, elegant busk til undervækst
Pil, Grå-	<i>Salix cinerea</i>	Busk 3-6 m		✓		✓		●●		●●●	Kan gro overalt, bliver stor og grov, buskagtig vækst
Pil, Øret-	<i>Salix aurita</i>	Busk 2-4 m				✓	✓	●●		●●●	Næringsfattig jord, moderat voksende
Pil, Krybende-	<i>Salix repens</i>	Busk 0,5-1,5 m			✓	✓	✓	●●		●●●	God til kystnære krat, krybende og slår rod
Ribs, Fjeld-	<i>Ribes alpinum</i>	Busk 1-2 m	✓	✓				●		●	God til undervækst, kaldes også "Vårens Hæk"
Rose, Blågrøn	<i>Rosa dumalis</i>	Busk 1-2 m		✓	✓		✓	●●●		●●	Salttolerant, god til hegn og bryn
Rose, Hunde-	<i>Rosa canina</i>	Busk 3-5 m		✓	✓		✓	●●●		●●	Kraftigt voksende, flot, kræver plads
Rose, Klit-	<i>Rosa pimpinellifolia</i>	Busk 0,5-1,0 m					✓	●●●		●●	God til kystnære krat, tåler vind og salt
Rose, Æble-	<i>Rosa rubiginosa</i>	Busk 1,5-3 m		✓	✓			●●●		●●	Har æbleduft, ægformet hyben, ikke på sur jord
Slåen	<i>Prunus spinosa</i>	Busk 1,5-2 m		✓	✓		✓	●●●	●●	●●●	God til hegn, bryn og snaps
Tørst	<i>Rhamnus frangula</i>	Busk 3-6 m	✓	✓		✓		●●		●	Sur og mager bund, god til undervækst

Hvis din grund er blevet for mørk og skovbunden for bar, behøver du ikke rydde hele grunden for at skabe lys på terrassen og liv på skovbunden. Tynd ud i de bestående træer, så vil der igen komme lys til "skovbunden". Senest 3-5 år efter den første tynding skal du igen tynde ud blandt træerne.

Ved at fælde nogle af træerne, kan det få lys ned til den mørke skovbund, og her vil frø, som ligger i jorden, kunne begynde at spire frem. Det kan være rester af en blomsterrig eng, overdrev, hede eller frø fra hjemmehørende træer og buske, som er bragt hertil af vinden, fugle eller dyr.

Det er en god ide at fjerne grenaffaldet fra fældningen fra grunden, hvis du ønsker at fremme den oprindelige natur, som jo er tilpasset næringsfattige forhold. Når grenaffaldet henligger på jorden, frigives store mængder næringsstoffer, som giver grobund for planter, der kræver meget næring, f.eks. brændenælder, brombær og græsser. På grund af brandfare må du ikke brænde dit haveaffald eller placere grenaffald i skel. Benyt i stedet kommunernes genbrugsstationer eller grenpladser til aflevering af dit gren- og haveaffald.

Genbrugsstationen i Dragsholm Kommune:
Storøvej 2, 4540 Fårevejle

Grenpladsen i Nykøbing-Rørvig Kommune:
Søndervangsvej 13, 4581 Rørvig

Genbrugsstationerne i Trundholm Kommune:
Nykøbing-Slagelsevej 10A, 4560 Vig
Oddenvej 241B, 4583 Sj. Odde

I alle 3 Odsherred-kommuner er det muligt at hjemmekompostere haveaffald. Hvis du komposterer dit haveaffald, skal du anvende komposten med omtanke. Hvis du fordeler komposten på grunden, tilfører du jorden næringsstoffer og fremmer ikke den oprindelige natur. Brug derfor kun komposten til krukker, altankasse eller bede omkring huset, hvis du ønsker en naturgrund med hjemmehørende planter.

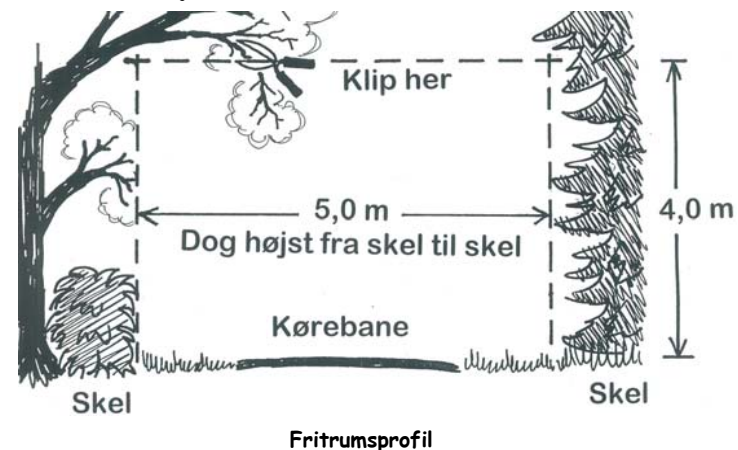
Hvis du ønsker en blomsterrig naturgrund, skal du slå de høje planter og græsser én til to gange årligt med en le og rive det afslåede sammen. Du skal også være opmærksom på, at mange vilde blomster bliver sårbare, når de overskygges af selvsåede eller plantede træer og buske.

Pleje og beskæring af vejbeplantning

Langt de fleste veje i sommerhusområderne er private fællesveje. Vejene er ofte smalle grus- eller sandveje, hvor kørebanen grænser helt op til de tilstødende ejendomme. Vejene syner ofte mørke og tillukkede pga. manglende beskæring af nedhængende grene fra træer og buske. Det kan således være svært for bl.a. renovationsvogne og brandbiler at passere eller orientere sig ved hjælp af bilernes spejle. Selv personbiler risikerer ødelagte sidepejle og ridser i lakken.

Ved en privat fælles vej forstås et færdselsareal også for andre ejendomme, end den ejendom, som vejen er beliggende på. Dvs. at selv om vejen ikke hører til din ejendom, kan du godt have ret til at bruge den.

Hvis du som grundejer i et sommerhusområde bor op ad en privat fælles vej, har du visse vedligeholdelsesforpligtelser. Det er bl.a. din pligt sammen med andre grundejere, hvis grund grænser op til den private fællesvej, at sørge for at vedligeholde vejen og beskære beplantningen mod vejen, også selv om du ikke har udkørsel til vejen.

For at lette arbejdet med beskæring af beplantningen langs en privat fælles vej opfordres grundejerne, der har ejendom op til samme private fælles vej, at oprette et vejlaug. Et vejlaug kan i fællesskab sørge for de forskellige vedligeholdelsesarbejder, bl.a. indkøb af forskelligt værktøj som f.eks. grensakse, en fælles hækklipper og stangsave mv.

Figuren med fritrumsprofilen viser de krav, der skal være opfyldt i Odsherred over vejens frie rum. Træerne skal beskæres fra skel til skel, dog højst 5,0 meter i bredden og 4,0 meter over kørebanen.

Der kan være flere grunde til at beskære træerne end blot trafiksikkerheden. Også træernes sundhed, form og vækst kan være gode grunde til et plejeindgreb. Inden du går i gang med at beskære dine vejtræer eller dine træer i haven, bør du sikre dig, at træet ikke bliver beskadiget af indgrebet, og at du ikke selv kommer til skade under arbejdet.

Beskæring af træer og anden beplantning foretages med fordel i vinterhalvåret, hvor træer og buske står uden løv. Det er nemmere at orientere sig, og det efterfølgende oprydningssarbejde er lettere at håndtere.

Du bør ikke bruge flis, grene eller lignende fra træfældningen til at lappe huller på din sommerhusvej, da det vil formolde og skabe endnu større huller i vejen.

Lyngpleje

I Odsherred har store områder så sent som i begyndelsen af 1900-tallet, hvor der i dag ligger sommerhuse, været dækket af hedelyng. Lyngen er bl.a. med tilplantningen af fyr- og nåleskov i forbindelse med sommerhusområdernes tilbliven udkonkurreret og fortrængt.

De hedearaler, der er tilbage i Odsherred, vil uden foryngende indgreb udvikle sig bort fra den typiske, lyngdominerede hedervegetation, ofte med et mere trist udseende til følge, ligesom denne udvikling giver dårligere leveduligheder for en række af hedens plante- og dyrearter. Mange af hedearalerne i Odsherred befinder sig på det stadie i udviklingsforløbet, hvor de trænger til pleje for at kunne bevares som heder.

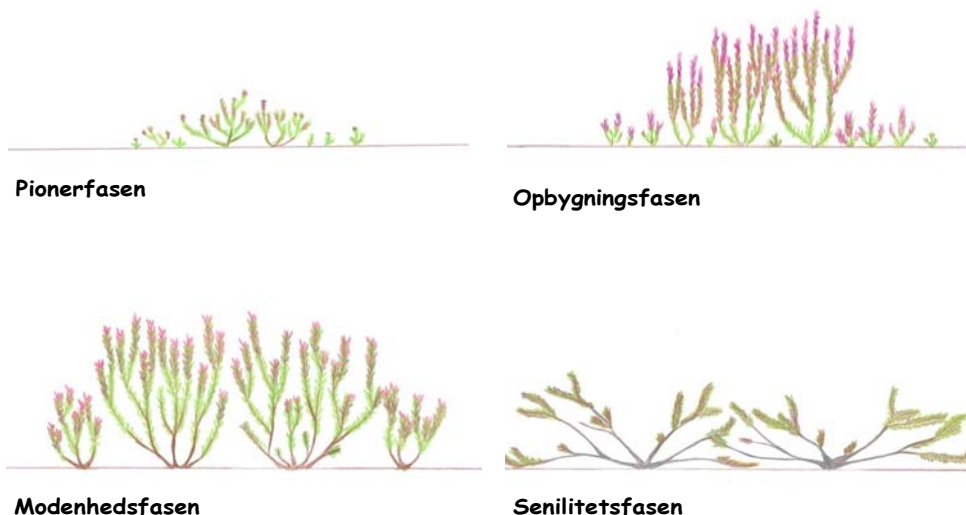
Små områder med hedelyng eller klokkelyng på din sommerhusgrund

kan brede sig til nye områder, hvis du plejer lyngen på særlig vis. En forudsætning for at lyng kan brede sig er, at du selv gør en indsats for at hjælpe lyngen til foryngelse og at der er de rigtige forhold som f.eks. næringsfattig jord og lys på din sommerhusgrund.

Lyng er en dværgbusk, som bliver ca. $\frac{1}{2}$ meter høj og har kun en levetid på 35-40 år. Uden foryngelsesindgreb gennemlever lyngen fire vækstfaser.

- Pionerfasen er de første 5-7 leveår med kraftig vegetativ længdevækst.
- Opbygningsfasen varer til planten er ca. 12-15 år med vegetativ breddevækst og blomstring.
- Modenhedsfasen varer til planten er 20-25 år gammel med breddevækst. Den enkelte busk er tæt og livskraftig.
- Senilitetsfasen varer almindeligvis til planten er 25-35 år gammel med ringe tilvækst. Busken åbner sig i midten, og grensystemet dør bort. Fasen ender med plantens død.

Du kan let foretage pleje den lyng, der gror på din sommerhusgrund.

Dette kan gøres ved at slå lyngen med en kraftig, kortbladet le hvert 5.-10. år lige over jordoverfladen. Efter slåning skal den afskårne lyng fjernes, da den ellers vil tilføre jorden næringsstoffer.

På åbne lyngarealer vil der hurtigt indfinde sig selvforyngelse af pionertræer som birk, fyr og poppel. Hvis trævæksten bliver for stor, skygger og udkonkurrerer den lyngen bort. Du bør derfor sørge for at hive ung trævækst op på din sommerhusgrund.

Hvis du vil have lyngen til at brede sig til nye områder på din sommerhusgrund, bør du gøre det i små etaper. På denne måde kan du følge virkningen af lyngplejen. Skræl det øverste af græstørven af det kommende lyngområde og læg noget afskåret lyng ud på det "afskrællede område" om efteråret. Husk altid at fjerne både grene, nåle og evt. græstørv, da disse ting afgiver næringsstoffer. Efter et par år skulle du gerne kunne se virkningen af en aktiv lyngpleje.

Naturpleje og dyreliv

Vores viden om de dyr, som findes inde i sommerhusområderne i Ods herred, er begrænset. Men i et typisk sommerhusområde vil du kunne finde mange forskellige ynglefugle, harer, egern, pindsvin, ræv, grævling og rådyr. Sommerhusområderne er derfor vigtige forbindelsesled for spredningen af dyr ud til de store, åbne naturområder.

Hvor der er sol, fugtigt og spredte grupper af træer og buske, der giver læ og skygge, kan du finde padde, snog, hugorm og andre krybdyr. Også luften er fyldt med insekter og farvestrålende sommerfugle.

Som grundejer kan du med enkle virkemidler skabe bedre levevilkår for de dyr, som færdes på din sommerhusgrund, ved at sikre dem gode skjule- og ynglesteder. Et gammelt hult træ kan være skjule- og ynglested for fugle, som yngler i huller og hjemsted for mange insekter og svampe. Tætte tornede buske som hvidtjørn er rede- og skjulested for mange småfugle. Stedsegrønne træer, urtevegetation og en lille kvasbunke kan også tiltrække mindre dyr som pindsvin, snog og gærdesmutte.

Det er også vigtigt, at dyrene kan finde føde på din grund. Plant der-

for hjemmehørende planter, da dyrelivet og særligt insekter er knyttet til de hjemmehørende planter. Bær, frugter og blomster fra eg, hassel, hvidtjørn, vild æble, pil og fuglekirsebær giver føde til både råvildt, insekter og fugle.

Hvis du tynder ud blandt grundens træer og buske og skaber variation i alder og arter, øger du også muligheden for et rigere dyreliv og naturindhold på din grund. Sørg her for at skabe variation ved brug af buske som levende hegn, lav nogle lysninger med sol og læ og grupper med hjemmehørende træer, så kan f.eks. rådyrene frit og ugenert passere over din grund.

- Lav din naturpleje i efteråret og giv dyrene fred i foråret og sommeren til at yngle.
- Skab nogle levende hegn eller kratbevoksninger af hjemmehørende træer og buske på din grund. Det giver føde, skjul og læ til dyrene.
- Skab variation når du laver naturpleje, derved øger du artsdiversiteten på din sommerhusgrund.
- Lad en træstub og et par af de gamle hule eller udgåede træer blive stående på grunden, selvom de ikke er så kønne mere. Træerne kan være rede- og skjulested for mange dyr og insekter.

Lille kålsommerfugl

Spætmejsen

Naturpleje af vandløb og grøfter

De fleste steder i sommerhusområderne er der vandløb og vandførende grøfter, som er til gavn for både dyre- og planteliv samt afvandsforhold i området.

Dyre- og plantelivet er afhængig af at, vandet i vandløbet og grøften iltes ved at der er fri gennemstrømning, og at der ikke er for meget nedfald i løbet.

Mange af vores krybdyr og padder lever ofte i tilknytning til de våde grøfter, og den frie gennemstrømning er med til at give dem gode livsbetingelser.

Afvandingsforholdene på din grund er også betinget af, at der er en fri gennemstrømning i vandløbet eller grøften. Hvis ikke vandet bliver ledt væk, kommer der for høj grundvandsstand, og du får problemer med septiktanken og oversvømmelser på grunden.

Du har som grundejer - ifølge Vandløbsloven - pligt til at vedligeholde ethvert vandløb eller grøft, som findes på eller støder op til din sommerhusgrund. Gennem pleje og vedligehold af grøft og vandløb kan du gavne både plante- og dyrelivet og afvandsforholdene på din egen og naboens grund.

Sørg for at beskære og slå beplantningen på kanter og sider i vandløbet eller grøften, så de ikke gror til med vegetation, der breder sig ud i løbet. Gør det ved håndkraft evt. ved brug af le, så skader du ikke evt. insekter, som sidder i vegetationen. Oprens herefter bunden af vandløbet eller grøften. Undgå at fjerne sten og grusmateriale som stabiliserer bunden og er ynglested for bunddyr.

Til sidst skal du huske at fjerne den afskårne beplantning fra vandløbet og grøftens bred. Hvis du vil begrænse vegetationen i grøft eller vandløb, kan du plante nogle hjemmehørende træer et stykke inde på din grund på vandløbets sydside. Det skal være træ- og buskarter, som f.eks. rødel, gråpil, ask eller hvidtjørn, som kan tåle fugtige forhold.

Med tiden vil de kunne skygge og begrænse væksten af græsser samt den øvrige vegetation ved vandløb og grøft. De har også en anden funktion som skjulested for insekter, der senere kan være føde for dyrene i vandløbet eller grøften.

Det bedste tidspunkt at foretage naturpleje af vandløbet eller grøften er én gang forår og efterår eller én gang midt på sommeren, hvor vandstanden er lav. Her skal du være opmærksom på, at der kan gælde nogle særlige regler for vedligeholdelsen og tidspunktet for plejen af vandløbet eller grøften ved din grund.

Vandløb ved Anneberg

Grøft i sommerhusområde

Har du spørgsmål om vandløbsvedligeholdelse, kan du tage kontakt til din sommerhuskommune i Odsherred.

**Trundholm Kommune, Nyvej 22, 4573 Højby, 59 36 80 00
www.trundholm.dk**

**Nykøbing-Rørvig Kommune, Vangen 1, 4500 Nykøbing Sj., 59 98 01 40
www.nrk.dk**

**Dragsholm Kommune, Rådhusvej 75, 4540 Fårevejle, 59 68 68 68
www.dragsholm.dk**

**Skov- og Naturstyrelsen v/Odsherred Statsskovdistrikt, Ulkerupvej 1, 4500 Nykøbing Sj.
59 32 80 16, www.skovognatur.dk/odsherred**

**Odsherred Naturskole, Egebjergvej 162, 4500 Nykøbing Sj., 59 93 02 17
www.odsherred-naturskole.dk**

**Odsherred Miljøråd, Rådhusvej 75, 4540 Fårevejle, 59 68 68 09
www.odsherred-miljoe.dk**